

1985: La UNESCO a vida o mort

«La revolta dels pagadors»

Vicent PARTAL.

L'abandó definitiu de la UNESCO per part dels Estats Units de Nord-amèrica, els quals n'aporten el 25 per 100 del presupost, les retirades ja anunciades del Regne Unit i de Singapur i les insinuacions en el mateix sentit per part del Països Baixos, Japó o la República Federal d'Alemanya, tracen un horitzó tèrbol sobre el futur de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació i la Cultura.

Acusacions contra el director general de l'organisme, el senegalés Amadou Mahtar M'Bow, crítiques al garbellat projecte del «Nou Ordre Informatiu Mundial» i insinuacions sobre la política de despeses econòmiques, han sovintejat aquests darrers mesos, sobretot des dels països decidits a abandonar la UNESCO. Però hi ha uns altres arguments més forts, que podrien amagar-se darrere els primers. 1985 serà, sens dubte, l'any clau per a la vida d'aquesta organització, i qui sap si per a tot el sistema de les Nacions Unides.

Enmig de la campanya desfermada ara contra M'Bow, poca gent ha recordat que el seu accés al càrrec, l'any 1974, va ser seguit de la negativa per part dels Estats Units a pagar la seua contribució a l'organisme, en protesta per la seua suposada «poli-tització».

Aleshores s'acusà la UNESCO d'haver aprovat resolucions en les quals s'equipa-

Amadou M. M'Bow, director general de la UNESCO

rava el sionisme al racisme i a l'apartheid. Es va retraure a M'Bow no haver previst una plaça per a Israel en el grup regional de l'Orient Mitjà i s'exigiren reformes.

M'Bow maniobra aleshores discretament i trobà solució als problemes: Israel s'integrà en el grup europeu i es creà un equip «de redacció i negociació», encarregat que les resolucions fossen adoptades per consens. Els americans pagaren de nou.

¿Què ha passat, mentrestant, perquè el fa deu anys elogiat M'Bow i la UNESCO siguen ara blanc de totes les ires dels països occidentals?

El famós «Nou Ordre Informatiu Mundial» (NOMIC) té ja ben poc a veure amb el projecte inicial, formulat l'any 74, després dels treballs de l'anomenada Comissió

McBride i dels retalls que l'anunci de la retirada dels països occidentals hi han produït automàticament. Per bé que encara és indubtable que el flux de notícies nord-sud és incomparablement superior al que corre dels països del

FAO o contra el Fons de les Nacions Unides per al desenvolupament de l'Àfrica i les recents declaracions («¡Prou pagar perquè se'ns insulte!») d'alts funcionaris de l'ambaixada EUA a les Nacions Unides, podria parlar-se, com de fet amargament es parla ja al tercer món, de «la revolta dels pagadors».

Revolta contra allò que anomenen «majoria automàtica» dels països del tercer món i que no es manifesta només a la UNESCO. Les Nacions Unides ja no són aquella còmoda institució creada a San Francisco l'any 45. L'allau de nous països independents, majoritàriament del tercer món, i la llarga crisi econòmica que pateix Occident n'han alterat l'estructura, i avui ja no resulta tan fàcil imposar resolucions sempre favorables als països industrialitzats.

La UNESCO, en aquest sentit, definida pels co-neixedors de l'ONU com «el ventre moll» del sistema, pot ser-ne l'avis. Abandonar-la no implica grans problemes (comparativament abandonar la Unió Postal Universal o el Sistema Meteorològic en suposaria molts més) i si que exemplifica clarament les paraules d'Henry Kissinger, en el sentit que no acceptarien de cap manera ser desposseïts de la direcció dels organismes internacionals on participen.

Més enllà de la UNESCO, és la mateixa ONU la que està amenaçada per aquesta rebel·lió, que ha fet exclamar, amb ràbia a penes continguda, a un prestigiós setmanari africà, «Occident vol fer expiar al tercer món els seus errors tàctics i les seues aspiracions a la igualtat. Occident vol reprendre el poder al crit de ¡¡Mana qui paga!!».